

Versie 19 april 2023

Vragen en antwoorden n.a.v. brief Luchtkwaliteit CAL AWACS 08-03-2023 / Schriftelijke Ronde.

Vraag van dhr L'Espoir aan het Ministerie van I&W

Het genoemde rapport was voor de deelnemers die langer betrokken zijn bij de CAL geen verrassing eerder een zoveelste bewijs dat burgers in onze regio sneller sterven dan nodig en reeds sinds vele jaren zie daarover eerdere GGD rapporten waarin de link met de awacs basis wel degelijk is genoemd. Nu is de vraag wat DOET uw ministerie met deze cijfers concreet om de situatie te verbeteren. Worden er eisen gesteld aan de samenstelling van brandstof, komt er een maximaal aantal vliegbewegingen, kunnen we verplaatsing van vervuilers tegemoet zien of invlieg verboden om maar gewoon een paar simpele maatregelen te noemen? Kortom onderzoeken is mooi maar wanneer pakken we de vervuiling bij de bron aan of het nu gaat om schone lucht, de gevolgen van ultra fijnstof uitstoot, de slaap stoornissen, de hart en vaatziekten of andere reeds onderzochte zaken. Meten is weten, maar niet optreden is ongezondheid en dus vroegsterfte in stand houden. Kortom gezegd is er niet meer dan voldoende onderzoek en moeten daden niet volgen op al die trieste woorden?

Vragen van dhr. Kleuters

1. De brief van de Minister van I&W (Harbers) aan de 2e kamer betreft. Dit zegt niets over de AWACS-basis. Daarin wordt melding gemaakt dat ontzwaveling verbetering van de luchtkwaliteit oplevert. Wordt de kerosine op de basis ook ontzwaveld of kunnen de motoren niet op ontzwavelde kerosine functioneren.
2. De vraag over het schone lucht akkoord pag 45: Monitoring In deze werkgroep wordt bijgehouden wat de voortgang is bij de verschillende deelnemers aan het Schone Lucht Akkoord. Er wordt daarnaast gewerkt aan diverse tools waarmee de deelnemende overheden snel een inschatting kunnen doen van de gezondheidsimpact, belangrijke bronnen, en effectiviteit van maatregelen of beleidsmogelijkheden binnen de eigen bevoegdheden. Vindt monitoring ook plaats voor de AWACS-basis?

Vragen van dhr. Kockelkoren

- 1 Ik mis in de brief op pagina 2 militaire vliegvelden met name AWACS vliegveld evenals bovenaan op pagina 7 waar AWACS niet genoemd wordt bij het onderzoek naar Zeer Zorgwekkende Stoffen.
- 2 Ik vraag hiernaar omdat in de klachten vaker vermeld wordt reuk, soms zelfs zwarte troep op vensterbanken en tuinmeubels. Blijkbaar zijn stofdeeltjes vaker aanleiding om te reageren.

Vraag van de gemeente Beekdaelen voor de provincie Limburg:

De keuze voor de huidige meetlocaties van UFP is toegelicht. Wethouder Hermans en andere gemeentelijke leden van de CAL hebben in de vergadering van 8 maart jl. aangegeven dat bij een volgende uitbreiding van het meetnetwerk in de provincie (of bij een "volgende tranche" herinrichting luchtkwaliteit provincie) het (mede gelet op eerdere verzoeken en vragen van de gemeente daarop betrekking hebbend) zou passen om Geilenkirchen hierin te betrekken. Daarmee kan ook de UFP-uitstoot ten aanzien van de AWACS-boeiings worden gemeten. Daarover werd in het overleg van de zijde van de provincie niet onwillig tegenover gestaan. Kan de provincie nu nogmaals bevestigen dat

ook de meting van UFP tav. Geilenkirchen in de toekomst wordt betrokken als uitbreiding of herinrichting van het netwerk aan de orde is ?

Vragen van de gemeente Beekdaelen voor het Ministerie van I&W:

1. Mbt. presentatie I&W: pag. 4: algemeen punt, het kabinet wil “stapsgewijs” toewerken naar WHO-advieswaarden: vraag: is dit te concretiseren, wat is op dit moment stapsgewijs, is er een planning en is deze te delen.

2. Presentatie I&W: pag 7: inzet oa. gericht op kennisopbouw over emissie en effecten van ultrafijnstof. Verder wordt ingezet op het voldoen aan de informatiebehoefte van omwonenden (genoemd oa. in brief van 22 december 2022 inzake emissies door luchtvaart). Hoe gaat het ministerie om met concrete verzoeken uit de regio om te kunnen aanhaken bij deelname aan deze kennisopbouw ? Is I&W het ermee eens dat de bijzonderheid van karakteristieken van uitstoot van gestationeerde vliegtuigen op een vliegveld een bepalende factor zou kunnen zijn voor het betrekken van een vliegveld in deze kennisopbouw en dat het minder zou mogen uitmaken op welke locatie dit vliegveld is gelegen (derhalve ook als Nederlandse burgers effecten en hinder ondervinden van een buitenlandse luchthaven) ?

3. Presentatie I&W: pag 8: Aangegeven wordt dat in navolging van het advies (van het RIVM) I&W opdracht gaat geven om UFP-metingen toe te voegen aan het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit. Het lijkt dat de minister inmiddels toch al een stuk verder is dan aangegeven in de presentatie voor de CAL in maart ? In de ministeriele brief van december 2022 is aangegeven dat 4 regionale (civiele) vliegvelden zijn aangewezen waar in de eerste helft van 2023 berekeningen worden uitgevoerd. Is de in de brief aangegeven planning inmiddels vertraagd ?

Antwoord Basis Geilenkirchen:

NATO NAEW & C betreft haar brandstoffen via het zgn. Central European Pipeline System (CEPS). Zowel civiele als militaire instanties (incl E-3A Component Geilenkirchen) die hierop zijn aangesloten ontvangen geen ontwavelde brandstof. Er is thans geen indicatie dat de motoren niet kunnen functioneren met ontwavelde brandstof dan wel wat de lange termijn gevolgen hiervan zijn. In lijn met datgene wat is benoemd in de Uitvoeringsagenda Duurzaamheid van het Ministerie van Defensie is de ontwikkeling van zgn. hernieuwbare (synthetische) brandstoffen veelbelovend. Ook de NAVO richt zich op de klimaatrisico's in relatie tot militaire activiteiten en veiligheid in het algemeen en wil daarnaast haar bijdrage leveren aan het beperken van de klimaatverandering. Daarom staat de NAVO open voor innovatieve technologieën om het energieverbruik te verminderen en de effecten op de omgeving te beperken. Er dient echter nog te worden vastgesteld of de specifieke ontwikkeling van hernieuwbare (synthetische) brandstoffen ook door NATO kan worden gevolgd.

Antwoorden Provincie Limburg:

Met de monitoring die wordt aangehaald wordt niet bedoeld het meten van luchtkwaliteit, hiermee wordt bedoeld de monitoring van de stand van zaken van uitvoering van de maatregelen die deelnemers nemen in het kader van het Schone Lucht Akkoord. Het Schone Lucht Akkoord bevat geen maatregelen voor het terugdringen van luchtvaartemissies. Deze aanpak wordt uitgewerkt in de landelijke Luchtvaartnota en daarop volgende luchtvaartbesluiten. Er is dus geen relatie met de awacs basis.

Tijdens de vergadering is toegelicht dat het meten van ufp in Nederland voor het eerst uitgevoerd wordt en er nog veel onderzoeksvragen bestaan over het meten van ufp, de relevante bronnen en de verspreiding van ufp. Als provincie investeren we in deze kennisontwikkeling door het inrichten van vier meetpunten voor ufp in Limburg. Als de meetresultaten en duiding hiervan aanleiding geven om aanvullend ook op andere plekken te gaan meten zal de provincie opnieuw advies inwinnen over zinvolle en noodzakelijke meetlocaties. De provincie zal dan de duidelijke wens van de gemeenten om een meetpunt bij de Awacs-basis meenemen in de overwegingen en besluitvorming. Als ufp metingen rondom de Awacs basis in beeld komen zal de provincie voorafgaand in overleg treden met de betreffende gemeenten.

Antwoorden Ministerie van I&W:

Brief van 22 december 2022 Emissies in de luchtvaart

De titel van de brief heeft mogelijk de verwarring gegeven, maar deze brief en de daarin genoemde acties hebben specifiek betrekking op de burgerluchtvaart en moet ook zo gelezen worden.

Duurzame brandstoffen

- Relevante ontwikkelingen op het gebied van het gebruik van duurzame brandstoffen op militaire luchthavens zijn terug te vinden in de Uitvoeringsagenda Duurzaamheid van het ministerie van Defensie welke op 30 januari 2023 aan de Kamer is aangeboden (Kamerbrief over uitvoeringsagenda Duurzaamheid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl).
- In deze brief staat aangegeven met welke met concrete acties Defensie haar bijdrage levert aan de opgaven die er liggen op het gebied van klimaat, energie en circulariteit. Defensie werkt hierin samen met haar partners binnen Europa en de NAVO.
- In de brief wordt aangegeven dat het ministerie van Defensie werkt aan een stapsgewijze toename van het gebruik van duurzame brandstoffen. Voor kerosine worden in dit kader eerst internationale afspraken met de NAVO-partners gemaakt. Defensie start o.a. een onderzoek naar de mogelijkheden van hernieuwbare (synthetische) brandstoffen. Ook op dit gebied sluit Defensie aan bij (inter)nationale samenwerkingen, zoals het Petroleum Committee van de NAVO en de daaronder vallende werkgroepen.

Stapsgewijs toewerken naar WHO-advieswaarden luchtkwaliteit

- Nadere informatie over het luchtkwaliteitsbeleid in NL en hoe stapsgewijs toegewerkt wordt naar de WHO-advieswaarden kunt u vinden in de kamerbrief van de Staatssecretaris van IenW van 1 juli 2022 (Kamerbrief over onderzoek naar halen in 2030 van WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl). In deze brief worden de uitkomsten van het onderzoek van het RIVM naar de maatregelen die nodig zouden zijn om in 2030 aan de nieuwe WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen toegelicht en hoe dit verder opgepakt wordt. Dit onderzoek is bij de brief bijgevoegd.
- Het streven van de Staatssecretaris van IenW is om eind 2023 bij het vaststellen van de Schone Lucht Akkoord Uitvoeringsagenda 2024-2030, op te nemen in welk tempo, en met welke tussenstappen, in Nederland naar de WHO-advieswaarden toegewerkt kan worden.
- Om tot dit besluit te komen wordt ingezet op twee sporen:
 - Samen met mede-overheden en andere ministeries verkennen welke aanvullende gezondheidswinst in Nederland nog kan worden gerealiseerd met het Schone Lucht Akkoord.
 - Aanscherping van de Europese richtlijn luchtkwaliteit.

Kennisopbouw over emissies en effecten ultrafijn stof (UFP)

- Ten aanzien van het meten van UFP volgt het ministerie van IenW het advies dat het RIVM hierover heeft gegeven.

- Met de brief aan de Kamer van 15 december 2022 van lenW (Kamerbrief bij Monitoringsrapportage NSL 2022 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl) heeft de Staatssecretaris van lenW aangegeven RIVM de opdracht te hebben gegeven om UFP-metingen toe te voegen aan het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit conform hun advies.
- Daarbij is de kanttekening gemaakt dat er nog veel kennis ontbreekt over het meten en modelleren van ultrafijnstof. De activiteiten van het RIVM kunnen dan ook worden beschouwd als exploratief. Gaandeweg, naarmate er meer bekend wordt hierover, zal de strategie verder verfijnd kunnen worden.
- Aan de provincie Limburg is een subsidie verstrekt voor het meten van UFP. Zie verder de reactie van de provincie Limburg hoe deze subsidie wordt ingezet en mogelijke acties in toekomst.

Monitoring Schone Lucht Akkoord

- Binnen Nederland werkt het ministerie van lenW met gemeenten, provincies en andere ministeries aan het Schone Lucht Akkoord (NB De gemeente Beekdaelen en Brunssum nemen naar mijn weten niet deel aan het Schone Lucht Akkoord). Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Samen streven de deelnemende partijen naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016.
- Jaarlijks rapporteren alle SLA-deelnemers over de voortgang van de uitvoering van maatregelen en pilots die onderdeel uitmaken van het SLA.
- Met de monitoring van het Schone Lucht Akkoord wordt dus niet bedoeld het meten van luchtkwaliteit. Er is ook geen relatie met de AWACS-basis.
- Nadere informatie over het Schone Lucht Akkoord is o.a. te vinden op: Home - Schone lucht akkoord. Over de Uitvoeringsagenda: Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord 2021-2023 aangepast - Schone lucht akkoord

RIVM-rapport Relaties Vliegtuiggeluid – hinder en slaapverstoring 2020

- Op 9 mei a.s. vindt er een webinar plaats over vliegtuiggeluid, georganiseerd door lenW en Defensie, waarin o.a. een toelichting zal worden gegeven op dit onderzoek.